Pobrano z otouczelnie. więcej arkuszy oraz wyszukiwarki uczelni i kierunków studiów

CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

Miejsce na naklejkę.
Sprawdź, czy kod na naklejce to **M-100**.
Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny *Formuła 2023*

JĘZYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza
MMKK-R0-**100**-2405

DATA: **8 maja 2024 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS TRWANIA: **210 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **35**

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia zdającego do:

☐ dostosowania zasad oceniania.

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Układ graficzny
© CKE 2022

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny zawiera 12 stron.
   Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Możesz korzystać ze słownika języka kaszubskiego.

Lista lektur w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024
(zgodna z wymaganiami egzaminacyjnymi)

Proza
Budzisz Alojzy*, Dokôzë* (wybrane utwory lub fragmenty)
Ceynowa Florian, *Rozmòwa Kaszëbë z Pòlôchã* (fragmenty)
Derdowski Hieronim*, Ò panu Czôrlińsczim, co do Pùcka pò sécë jachôł* (całość)
Drzeżdżon Jan, *Twarz Smętka* (fragmenty)
Janke Stanisław, *Łiskawica* (fragmenty)
Jażdżewski Bolesław, *Wspomnienia kaszubskiego Gbura",* cz. 3 (fragmenty)
Labuda Aleksander,*Gùczów Mack gôdô (*wybrane felietony)
Łajming Anna, *Czterolistna koniczyna* (wybrane opowiadania lub fragmenty); *Dzieciństwo*, *Młodość* (wybrane fragmenty)
Majkowski Aleksander, *Żëcé i przigòdë Remùsa* (całość)
Walkusz Jan, *Sztrądã słowa* (fragmenty)
Zbrzëca Jón (ps.), *W stolëcë chmùrników* (wybrane eseje lub ich fragmenty)

Poezja
Wybór wierszy następujących poetów:
Bieszk Stefan, Czaja Ida, Derdowski Hieronim, Drzeżdżon Jan, Heyke Leon, Janke Stanisław, Karnowski Jan, Labuda Aleksander, Majkowski Aleksander, Nagel Alojzy, Pepliński Antoni, Rompski Jan, Sędzicki Franciszek, Stachurski Jerzy, Szymańska Ugowska Bożena, Trepczyk Jan, Zbrzyca Jan (ps.)

Dramat
Wybrane dramaty w całości lub fragmentach Jana Karnowskiego oraz Jana Rompskiego
Sychta Bernard, *Hanka sã żeni* (fragmenty) lub inny dramat we fragmentach.

Inne lektury obowiązkowe (zgodne z podstawą programową), do których również można się odwołać

Proza
Fikus Stefan, wybrane fragmenty prozy
Grass Günter, *Blaszany bębenek* (fragmenty)
Heyke Léón, *Dobrogòst i Miłosława* (fragmenty).

Wëbierzë jeden z pòstãpnëch tematów i napiszë wëprôcowanié.

- Twòja prôca mùszi miec nômni **350 słów**.
- Numer wëbrónégò tematu wpiszë w krôtkã.
- Zapiszë wëprôcowanié w wëznaczonym placu. Nie piszë na marginesach.
- Prôcã napiszë w kaszëbsczim jãzëkù.

Temat 1. (0–35)
Pòkòleniowô spôdkòwizna i ji òbrôz w lëteraturze. Zinterpretuj zagadnienié. W rozwôżaniach òdwòłôj sã do dokazów *Syn òkrãtnika* Mariana Selina i *Dorada na drogã* Tómka Fópczi.

Marian Selin
Syn òkrãtnika

Wcyg mòrze mie wòłô na dënëdżi swòje,
Jô wëpłënąc mùszã jak le dzéń widnieje,
Pòżegnac mie trzeba chëcz w rëbacczi wsë,
Chtërna nad Wiôldżim Mòrzã leżi.

Kòlibią mie wałë przez dłudżé lata,
A òkrãtë płëną w różné stronë swiata,
Tak wiedno bieżą przez szeroczé mòrza,
Ë jô z nima w mëslach, ë we snie dërch bieżã.

Ta chãc mòja sã wzmôgô, wiém – mòrze mie chce,
Czas òstawic domôcëch, bôt ë sécë tej,
Bë drëwac pò mòrzach, dalek òd wsë,
Co dzéń ò tim mëszlã, pò nocach mie sã sni.

Nôùkã jem dostôł òd tatka swòjégò,
Co téż na swiatowëch òkrãtach biegôł,
Ë stark mój, chòc stôri, przemierził swiat,
Òkrãtnikã biwôł za młodëch swòjich lat.

Czej tatk mój, ë starcë przez mòrza biegelë,
Jô syn òkrãtnika, téż chcã rëszëc w swiat,
Póczi młodi jem, jaż do starkòwëch lat.

Do cebie, chëcz mòja, pòwrócã jô wnet,
Swój bôt przëwitajã, żak, manc, wimò[1], net,
Ë tak jak tatk czedës, przëwitajã krôj,
Bò chòc wszãdze je dobrze, doma le je rôj.

Na spòdlim: Marian Selin, *Syn òkrãtnika*, [w:] M. Selin, *Niech wiater niese piesń*, Gdynia 1996, s. 23.

[1] stelôż do sëszeniô séców

Tómk Fópka
Dorada na drogã

Pòjkôj, Synkù, pòkôżã Cë stegnã,
Tã, co prosto prowadzy na swiat
Pòtkôsz lëdzy tam, biédã niejednã
I niejeden mdze wanożny czap...

Nierôz bãdzesz namiszlôł sã w drodze
Kądka jic, chtëren wëbrac môsz szlach
Wiédzkôj, Synkù, że pòslã Cë przodzy
Mòjã gwiôzdã, bë gòrnią Twą ba...

Czedë czëpë dobãdzesz nôwëższé
A nieznóny człek gadac mdze – Wë
Wspòmnij òjca, co wiele lat rëchli
Taczé słowa do Synka béł rzekł:

Pòjkôj, Synkù, pòkôżã Cë stegnã,
Tã, co prosto prowadzy na swiat
Pòtkôsz lëdzy tam, biédã niejednã
I niejeden mdze wanożny czap...

Tómk Fópka, *Dorada na drogã*, [w:] „Stegna”, nr 3/2019 [53], s. 15.

Temat 2. (0–35)
Òbrazë ùszłotë w lëteraturze. Rozważë zagadnienié, òdwòłiwającë sã do załączonégò tekstu i wëbrónégò dokazu z kaszëbsczi lëteraturë.

Grégór Schramke
Czas żniwów

W dzysdniowëch czasach jednégò dnia pòle złocy sã żbòżim, a ju drëdżégò le rzëskò òstrima szpikùlcama sã jeżi. Ni ma nawetka sztëgów! Nawetka słomë! Je le pùsté pòle. […] Czasã le jesz chtos ze starszich, zdrzącë na te dzysdniowé robòtë przë żëce, z cëchim westchnienim rzeknie smãtno: Czedës to bëłë żniwa. Czedës to béł dżôd.

Ò tëch dôwnëch żniwach i ò tim dôwnym „dżadze” chcã dzysô Wama òpòwiedzec. Wiele z tegò, co tu bãdze napisóné, to wspòminczi dwòje starszich ju lëdzy zez Brus.

Na Kaszëbach mało je dobri zemi. Dlôte téż przódë, czedë jesz nie bëło szitów (azotanów, fòsfòranów i jinszich), ani téż ùlepszonëch òdmianów roscënów ùprawnëch, tak jak to je dzysô, selë przede wszëtczim żëto i óws. Jak wiodra nie bëło, a czas seczeniô zbòża béł ju corôz blëżi, dôwelë czasã na mszã, bë Bóg dôł słuńce na żniwa. Jak ju wiodro bëło, a żëto dostojało, szło sã sec. Chłopi na ùkòs jeden za drëdżim seklë, a białczi za nima wiązałë snopë. Sztëdżi stôwióné bëłë colemało na kùńc dnia robòtë. Na jednégò, co sekł, przëpôdała jedna białka czë dzéwczã.

Wedle L. Malicczégò w *Roku obrzędowym na Kaszubach*, chtëren pisze za F. Lorentzã, wôżné bëło rozpòczãcé seczeniô. Pierszé kłosë sekł sóm gbùr abò w jegò zastãpstwie chłop żeniałi, co miôł dzecë. […]

B. Sëchta w *Słowniku gwar kaszubskich na tle kultury ludowej* pisze ò jesz jednym, dôwnym, jesz sprzed II swiatowi wòjnë zwëkù, co miôł plac przë zaczãcym seczeniô. Gbùr, co przëchòdzył na pòle, béł òbstąpiony przez kòsników i grabiôrczi, chtërny jegò remiã òbwiązywelë pòwrozã. Jeżlë béł tam z białką, razã za remiona jich związywelë. […] I to bëło wiôldżé ùtczenié dlô gbùrów. […]

Gbùr sóm rzôdkò sekł razã z chłopama. Miôł co jinszégò do robòtë. Przódë żniwiarze to przede wszëtczim lëdze, co bëlë najãti do ti robòtë, abò co mielë do „òdróbkù", na przëmiôr za to, że ù gbùra na kawałuszkù zemi mielë so pòsadzoné bùlwë. Czasã ù gbùra, co żëta miôł z szesc hektarów, bëło widzec nawetka 15 kòsników! Seklë òni przede wszëtczim dopiérze pò pôłnim, czedë przëjachelë ju z robòtë. Dlôte téż seczenié bawiło co nômni pôrã dniów.

Czej òstatné kłosë żëta padłë, plotło sã wińc. Wińc ùstrojony béł farwnyma blewiązkama. Chto związôł òstatny snop, nazwóny béł w òkòlim Brusów „dżadã". W jinszich stronach […] „dżadã" béł nazwóny snop, co òstatny òstôł związóny. Snop ten téż miôł miono bãks i jegò rola bëła takô, jaką na pôłniowëch Kaszëbach miôł wińc.

Zatkłi na grablach wińc béł ùroczësto, ze spiéwã („Chto sã w òpiekã…", „Serdecznô Matkò…") niosłi z pòla na pòdwòrzé gbùra. Szlë w tim pòchòdze kòsnicë i białczi z dzéwczãtama, co to wiązałë snopë. Pòchód béł redosny. Niechtërny ze żniwiarzów rëchli ju bëlë chùtkò przëszłi do gbùrstwa, gdze sã zaczajiwelë z wòdą na tëch, co to szlë z „dżadã". Jim wiãcy wòdë lało sã na pòchód, tim lepi. Miało to […] zagwësnic w przińdnym rokù dobré żniwò.

Żniwiarze dôwelë gbùrowi wińc, a òn, pò òdebranim òd nich tegò „dżada" […], ùgòszcziwôł jich swójsczim piwã (przërëchtowónym z szari kawë, cëkru i młodzy) i ùroczëstą wieczerzą, na chtërny bëła prażnica na szpërkach, chléb, masło, szinka, wôrzta. […]. Béł téż kùch młodzowi i szarô kawa. Gbùr téż pòczestowôł rozrobionym pół na pół z sokã z wiszniów szpirtusã. Bëłë spiéwë, a czasã nawetka tuńce.

Dżada, taczégò, jak jô móm òpisóné, wëprôwiało sã leno przë seczenim żëta. Przë ówsu nie bëło taczich ceremóniów.

Jak żëto pòstawioné w sztëgach bëło ju sëché, to bëło zwòżoné do stodołë. Z tim sã téż wiążą zwëczi. Zôpól bëła w sztërëch rogach pòswiãconô. Przë ùkłôdanim pierszi szëchtë w zôpòlë nie bëło mòżna nick gadac, a béł mùs robic jak nôcëszi, bò bëła wiara, że jim bãdze głosni, tim bãdze wiãcy mëszów i tim „głosni" bãdą òne „draszowałë" zbòżé. Pierszô szëchta bëła kładłô kłosama do górë.

Zwëczi tu òpisóné miałë jesz plac w latach 60. XX stalata. Zaczãłë zamierac, jak lëdze zaczãlë żniwic snopòwiązałkama, pózni jesz kómbajnama.

Na spòdlim: Grégór Schramke, *Czas żniwów*, „Òdroda", nr 8/2003.

WYPRACOWANIE

na temat nr [ ]

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____
_____	.....	_____

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora

Miejsce dla egzaminatora		Miejsce dla egzaminatora

Tabele wypełnia egzaminator!

				Jeżeli **0 pkt** – wskaż powód.		
1.	**Spełnienie formalnych warunków polecenia**	**0**	**1**	*Brak lektury obowiązkowej.*	*Nie dotyczy problemu.*	*Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.*

											Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KLiK
2.	**Kompetencje literackie i kulturowe**	0	1	2	3	4	5	6	7	8		
		9	10	11	12	13	14	15	16			

3a	**Struktura wypowiedzi**	**0**	**1**	**2**	**3**	
		G	F	E	C	D	B

3b	**Spójność wypowiedzi**	Liczba błędów w spójności	**0**	**1**	**2**	**3**

3c	**Styl wypowiedzi**	**0**	**1**

4a	**Zakres i poprawność środków językowych**	Liczba błędów językowych	**0**						**1**			**2**			**3**			**4**			**5**			**6**		**7**			
			3 H	3 G	3 F	2 H	2 G	1 H	3 E	2 F	1 G	3 D	2 E	1 F	3 C	2 D	1 E	3 B	2 C	1 D	3 A	2 B	1 C	2A	1B				

4b	**Poprawność ortograficzna**	Liczba błędów ortograficznych	**0**	**1**	**2**

4c	**Poprawność interpunkcyjna**	Liczba błędów interpunkcyjnych	**0**	**1**	**2**

Łączna liczba punktów: ……

BRUDNOPIS ***(nie podlega ocenie)***

JĘZYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

JĘZYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

JĘZYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2023